

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și Administrația: Strada Măcelarilor Nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipscani 35

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază.

Un număr costă 5 orncori v. a. sau 15 bani rom.

Procesul politic

contra

Dr. Vasile Lucaciu.

(Raport special al „Tribunei“.)

(Urmare.)

Discursul dlui Lucaciu.

Onorată curte! Propunerea dlui jurat ca să vorbesc în altă limbă decât aceea a dulci mele mame, îmi vine tocmai bine. Pentru că nimic ca această învatare nu dovedește, că e vorba aici de o inscenare politică cu scop, ca în același timp când sunt dat judecării și poate temniței, să 'mi se iee și mărturie că renunț la dreptul acordat nouă prin legi de d-voastră votate, și de Regele apostolic al statului Sf. Stefan subscris.

Tocmai acest lucru arată însă, că nu eu vreau să arăt pe Români puși față în față cu Ungurii, ci chiar un membru al juriului vrea să se confirme aici o luptă ce demult se dă între d-voastră și noi. Cu părere de rău însă, dar' nu voi pute să satisfac dorința on. domn jurat de a mă auzi vorbind unguresce.

Președintele: Rog pe dl interpret să rezumeze cele spuse de dl Lucaciu, pe care de altfel îl rog să fie cât se poate de scurt în vorbirea sa.

Interpretul rezumază cele spuse de acusat.

Dr. Lucaciu (continuând): Când am fost invitat aici pentru instruirea procesului ce 'mi-s-a intentat, un prieten m'a întrebat numai decăt: Ce punct de mănecare vei lua ca să te aperi? Par'că vedeam petrecându-se atunci sub ochii mei, momentul de față: pe procuror cu acusa lui grozavă, că am agitat la ură în contra naționalităților, crimă ce se pedepsește cu mare asprime a legilor patriei noastre. Am zis deci: Mă voi duce la acel monument care împodobește grădina publică a colegiului, monument ridicat în memoria celor căzuți la 1848—49 în lupta pentru libertăți și mă voi însufleși dela acel monument vestitor al virtuților cetățenesci, dela acel monument, pe care pietatea d-voastre 'l-a înălțat deasupra oșemintelor părinților și fraților d-voastre, pe care însuflețirea națională 'l-a premărit de semidei ai libertății.

De acolo inspirat, voi veni și voi spune acusatului și judecătorilor mei, că și inima mea este plină de sentimentele ce au mînat la luptă pe acei eroi ai d-voastră, că și în pieptul meu clocotesc și se despoșe aceleași sentimente care nu lasă să odihnească pe fiul iubitor al națiunii sale cătă vreme își vede în suferință frații, că lupta pentru naționalism este privită aji ca crimă de cătră d-voastră. Și 'mi propuneam să vă întreb: Oare frații și nepoții acului semidei lăsa-vor ca mormîntul pe care dl procuror 'l-a deschis în mijlocul nostru, ca d-voastră în acel mormînt să îngropați cel mai nobil sentiment, cea mai frumoasă năsuință spre elupțarea drepturilor și a libertăților naționale, să fie astrucat cu țărîna verdictului de osândă al d-voastre; oare umbrele celor căduți atunci și slăviile de d-voastră nu vor veni să se pună între d-voastră și mine, înaintea mesei la care stau, și privind spre d-voastră să vă servească de memento, să vă arete că pe căi greșite puercedi când luați la goană pe un luptător național, numai pentru-că el aparține altui neam decăt cel maghiar? ..

Dlor jurați! Să nu uitați și nici să credeți că idea libertății este un soare numai pentru o plantă ori un sentiment al unui singur om. Nu, dlor, idea libertății este isvor bogat de virtuți care să de direcție popoarelor, este soarele la care ne încălăm cu toții, care cu o putere d-dească luminează mințile și inobilează inimile tuturor naționalităților. Și numai acele popoare s'au arătat virtuozose, care au înțeles cum trebuie și au urmat cu toată curățenia principiul sublim al libertății, al naționalismului. Cele mai frumoase pagini ale istoriei omenirii sînt acele scrise cu sînge vîrsat pentru libertate.

Ea ne învătă, că numai acele popoare s'au ridicat, cari au avut mulți figata de a se jertfi, ear' cele care nu au înțeles ce este lăpădarea de sine și au jignit în desvoltarea lor pe alte popoare, stavilind în cursul ei cultura umană, chiar dacă s'au ridicat pe vre-un moment de împunătoare forță, în urmă au căzut, au dispărut, încăt aji abia ca amintire istorică mai sînt: urme neperitoare doar' numai în nume rău au lăsat!

Și când mă provoc la istorie, cred că nu am trebuință de analiză filosofică, să expun în ce măsură mă inspiră pe mine învățăturile bune ale istoriei, nici să vă spun cu ce măsură d-voastră să aplicați pentru poporul nostru dreptul național, dreptul de a se iubi, ear' mie, modest luptător național, cît drept 'mi-se cuvine să fac și eu pentru națiunea mea.

Istoria îmi aduce însă aminte un lucru: că un luptător național trebuie să 'și precizeze punctul de vedere fie în ceea-ce privește politica, fie în ceea-ce privește cultura; trebuie să arete piedestalul pe care stă luptând pentru binele obștesc. În stadiul acesta cred că eu am aflat punctul de plecare: peatra ce servește de basă piedestalului meu este caracterul meu de preot, care îmi impune lupta pentru sfintele drepturi ale națiunii mele suferinde; ear' piedestalul de pe care predic nu poate fi altceva, decăt punctul de vedere modern al liberalismului combinat în strînsă legătură cu legile eterne ale moralei, ceea-ce pentru mine înseamnă morală evanghelică: fiecare națiune să se desvolte în libertate deplină, sentimentele nici unui popor să nu fie jignite în avîntul lor. Libertatea numai așa practică poate să rămână idealul splendid al popoarelor cu riva de viitor fericit, al popoarelor care vor să fie socotite fruntașe, altfel se prefacă în veniu uciđător: uciđe pe cei ce au înțeles-o pe dos, care însă înainte de a peri, au adus stricăciuni incalculabile popoarelor ce voiau să deie înainte.

Președintele intrerupe pe orator, invitând pe tîlmăciul să expună cele rostite.

Dr. Lucaciu declară că la urma urmelor nu 'i pasă cît și cum înțeleg jurații din apărarea sa. Întrînt fiind, ține a accentua, că tocmai acest incident este cea mai vie dovadă că e absurditate a face justiție prin tîlmăciul.

Di Iosif Nestor tîlmăcesce declarația acusatului și spune că 'i este cu neputință a apropia măcar, tîlmăcind, ceea-ce acusatul aduce în discursul său de apărare.

Balogh Ferencz, jurat, ăice: Nu înțeleg de ce acusatul refușă a vorbi unguresce, când știe atît de bine. Eu am asistat în străinătate la asemenea (?) procese, dar' nicăiri acusatul nu putea cere să fie ascultat în limba sa maternă, dacă aceasta nu era limba statului.

Dr. V. Lucaciu: Dlor, eu nu sînt străin aici, ci sînt în patria mea, am dreptul să mă apăr în limba mea maternă, și dacă e să răspund dlui jurat, acest răspuns nu poate să fie decăt să 'i atrag atenția din nou asupra chipului cum se servește justiția în Ungaria.

Apărătorul Coroianu: Dle president, vă rog să se iee în proces verbal declarația făcută de dl tîlmăciul, care a zis că 'i este cu neputință să reproducă cu fidelitate apărarea acusatului.

Președintele: Dl procuror are ceva de obiectat în contra acestei cereri a apărătorului?

Prim procurorul Cserna Vincze nu se împotrivesce.

Cererea apărătorului se admite.

După-ce președintele invită pe tîlmăciul să iee notiță despre tot ce va vorbi acusatul, —

Di Dr. V. Lucaciu cere să se constate încă odată, că e nemulțumit cu tîlmăciirea slabă, care nu este nici măcar copii palidă a discursului său.

Interpretul Nestor spunend asta, jurații zîmbesc și spun că acusatul se vorbească unguresce, și 'l vor înțelege bine.

Dr. V. Lucaciu: Probe, domnilor jurați, că popoarele cu idei confuze și greșite asupra libertății și culturii per cu vremea, ne dă istoria destule. Pentru-că n'avem decăt să ne întrebăm cum au cădut imperiile mari antice și cum drept semn că cultura adevărată în ori-ce împregiurări trebuie să se înfățișeze în toată plenitudinea sa, este împregiurarea, că cultura adevărată s'a menținut, a trăit și în mijlocul celor mai grele vremuri.

Cultura romană s'a păstrat veacuri de-arîndul, pe cînd poporul răboinic al cărui Hamilear învătă la ura, a perit. De ce? Pentru-că nu era îndreptățit, nu poate fi etic ca sen-

timent ca ura să fie luată drept virtute și isvor de viață al unui popor. Mai eclatant ne arată aceasta sfînta religie creștinească, care s'a închiegat cu toate-că era atît de mult combătută și s'a întins peste toată suprafața pămîntului. Pentru-că această religie e morală. Și tot numai pe basa adevăratei morale s'au putut constitui state moderne ca Francia, Italia și altele, și s'au sfîrșit state la a căror întemeiere nu au presidat principii sănătoase, ci tendențe nedrepte, caracteristice ale evului mediu. Și aflăm că din chaosul emigrațiunii popoarelor au răsărit insulele culturale sub formele atrăgătoare ale statelor și națiunilor ce stau aji în fruntea civilizațiunii omenirii. Așa Italienii, Francezii, Englezii etc. ni se prezintă ca rezultat de asimilațiune naturală a diverselor popoare. Centrul de cristalizare sau de formațiune al acestor state și națiuni a fost puterea culturală, combinată cu morală evanghelică, care împreună lucrînd au dat formă maselor crude.

În patria de state unde trăim noi deasemenea se arată o tendență medievală. Ear' cît de neîndreptățite și fatale sînt aceste tendențe, arată tocmai cele-ce se petrec la noi: aducerea mea aici, înaintea d-voastre, care nu mă puteți înțelege vorbind limba mea maternă — procedend deci conform legii — dar' nici mă puteți sili să fac altfel. Aceste tendențe nu au succes însă în imperiul nostru, ci din contră au deșteptat sentimentul național în fiecare popor din acest imperiu, așa că aji aceste popoare stau ca tot atâtea individualități naționale, pretingendu-'și drepturi naționale, aspirînd la libertate și independență națională. Dovadă eclatantă despre această stare de lucruri este faptul, că aici nu a fost nici-odată o putere culturală superioară, care să poată servi ca centru de nouă formațiune de popoare.

Și e rău, dlor, ca să vă faceți servi ai unei tendențe neîndreptățite, pentru-că un stat cărui îi lipsește cristalizarea, acea putere care tînde la formarea și întărirea statului și naționalităților, nu poate dăinui. Ear' statul nostru are mai multe naționalități, a căror slăbire este peste putință să întărească statul. Caracterul poliglot al statului există demult, dela fondarea statului. Nu se poate tăgădui aceasta nici cu privire la prezent, cu atît mai puțin pentru viitor, pentru-că viața popoarelor se desvolte în spirit național.

Interpretul Nestor se încearcă a tîlmăci cele zise până aci.

Dr. V. Lucaciu continuă: Tendența periculoasă ce s'a ivit între Unguri este *idea de stat maghiar*, care eată a adus rod: procesul de aji. Nu spre un ideal frumos duce însă această tendență, ci meschinărie este, ca să se iee la goană un Român, arătându-'l ca pe un agitator, cînd el nu calcă o singură literă a legii. Nu asta poate fi un principiu de stat, ci idealul spre care s'tindă toți factorii hotărîtori dintr'un stat trebuie să fie validitatea fericii familiilor, a tuturor cetățenilor. Astfel înțeleg eu idealul, adevăratul liberalism, ear' nu ca în prezent, cînd în stat cei care se fălesc că au luptat odinioară pentru libertăți, se devină opresori, agresori, atentatori la viața publică a altei naționalități. Basa statelor neputend fi decăt morală, înțelegere între cetățeni neputend fi decăt acolo, unde morală se respectă, evident că ide a de stat maghiar provocand lupta între naționalități, nu poate să fie decăt imorală. Este cu atît mai imorală, cu cît pretinde să mă lapăd de eu! meu.

De, acest ideal maghiar, acest altar la care vî închinați cu toții, este, ce-i drept, împodobit cu steagul liberalismului, dar' el îmi cere ca jertfă limba și naționalismul meu. Ei bine, eu nu mă voi închina unui astfel de altar, pentru-că apropiindu-mă de el, sflu că emblemele libertății sînt înșelătoare, și în loc de a mă primi cu atribuțiunile mele naturale, cu care m'am născut în lume și cu care trăiesc în familie și societate: cu atribuțiunile românismului meu, cere dela mine să mă desbrac de toate acestea.

(Tîlmăciure.)

Cînd Ungurii au venit aici, pe aceste plaiuri frumoase ale patriei noastre, și diferitele naționalități de aici 'i-au lăsat să întemeieze stat, nu a fost vorba de stăpîni și stăpîniți, ci a fost vorba de un stat constituit din popoare cu drepturi egale și naturale și politice, precum ăice un celebru istoric al

Ungariei: „*Dexteram dantes pactum fecerunt*!“ Și numai cît timp și cînd acest principiu scos în relief de chiar fondatorul statului s'a respectat, nu a fost vorba de idee de stat național-maghiar. Ear' de cînd a răsufat și a căștigat teren, această idee mesteșugită, ea culege prea multe jertfe. Adevărații patrioți maghiari, cei nepreocupați și cu inima neîncolțită de șovinismul periculos, se vor întreba însă și ei, dacă e bine să fie astfel de jertfe, și vor căde de sigur pe gânduri, întrebându-se: Unde au să ducă aceste lucruri? ..

(Tîlmăciure.)

Că au motive să steie pe gânduri, e natural. Pentru-că e vorba de pericolul ce amenință o lege făcută de cei mai moderați și teododată mai cuminți Maghiari, e vorba de sacrificarea, ștergerea cu deservire a legii dela 1868, în care sînt expuse principiile profesate de Szé-henyi, Deák ba chiar și de Kossuth, deoarece se în diferite rinduri, mai ales după înfrîngerea ce a suferit-o cînd cu încercarea de a fonda un stat național maghiar, a accentuat și el, că dela împăciuirea naționalităților din patrie depinde țaria acestui stat.

Toți acești bărbați au voit să ne deie atunci o basă de înțelegere.

Cum și de ce s'a deviat dela acea bună intenție, cum de aji un reprezentant al guvernului vine și mă acasă pentru fapte care nu sînt pedepsite de legile țerii, și crează o situație periculoasă, sîind pe o ceată de cetățeni onorabili ca sau ei să judece în necunosință de cauză, sau eu să fiu silit a renunța la drepturile mele naționale, ear' un jurat cere să renunț la un drept înscris în lege? Nedumerire mare.

De aceea, mult aș dori să vă desbrăcați de orice patimă, de orice influență primită din cetirea presei maghiare, care întortochează totul și făcendu-vă cunoscute ideile și sentimentele noastre, să judecați cu atîta sînge rece, cu cîtă sinceritate eu vă voi expune idealul nostru național. De sigur că aji aplauda atunci, aji recunoaște că în acțiunile mele modeste pe terenul național și bisericesc nu am fost și nu mă conduc nici-odată decăt de iubirea neamului meu și a patriei.

(Tîlmăciure, — care se face însă atît de rău, că acusatul cere să se facă repetiți.)

Vedend abaterea dela principiul legii de naționalități, Românii se întreabă toți: Oare sinceră a fost acea legislațiune ori nu? Eu, și cu mine mulți, cred că nu a fost sinceră. A fost numai rezultatul unui moment de luciditate, ear' de atunci s'a pornit evoluțiune nefirească, care pe noi ne jignesc adînc, care a conturbat întreg organismul statului, care a împins la luptă popor contra popor, pentru-că, dlor jurați, aji tot organismul oficios și neficios s'a pus în serviciul unei mișcări, care tînde la nimicirea drepturilor noastre naționale.

(Tîlmăciure făcendu-se eară rău, acusatul protestează a treia-ora în contra chipului cum 'i-se primesce apărarea.)

Președintele: Rog pe acusat să fie scurt, să se mărginească la discuția celor aduse de procuror în actul de aculare, ear' să nu facă politică.

Dr. V. Lucaciu: Da, voi fi scurt, căci dacă ar fi pe dreptate, s'apun toate suferințele noastre, ar trebui să proclamăm localul tribunalului de locuință permanentă, căci Doamne, multe amar de lucruri ar fi de spus. Și așa pe scurt însă, trebuie să spun ce ne doare mai tare: onestitatea politică impune aceasta. Voi spune cu demnitate și cu țarie, că toată presa maghiară și toată puterea publică a statului, cu desconsiderarea tuturor resocnelor de drept, de justiție între popoare de echitate și de cultură morală, lucră spre realizarea utopiei ideii de stat maghiar. Și acum vă întreb, dlor jurați, că în această luptă imorală, în această febrilă fermentațiune, în această fatală pornire a factorilor conducători în statul nostru, unde rămân drepturile asigurate ale națiunilor nemaghiare, unde rămân cele mai justificate și mai sfinte năsuințe ale noastre spre cultură și desvoltarea individualității noastre naționale? Toate acestea, durere, au devenit lucruri ilusorii și efemere pentru noi; legea pentru egala îndreptățire a naționalităților este numai o escamotare a lumii culte, este praf aruncat în ochii popoarelor civilisate, ca nimeni să nu observe ce se petrece în țara noastră, și așa să se poată realiza în tîgna idealul imoral și imposibil: utopia de idea de stat maghiar.

Această evoluțiune sinistă în sistemul politic ne-a exclus pe noi din legislațiunea țerii, așa că aji sîntem siliți a ne da seamă asupra situației, asupra tribunalelor corecționale, în așa temnițelor. Vă asigur însă, dlor jurați, că virtutea noastră cetățenească și soluția noastră în elupțarea și reclamarea drepturilor nu slăbesc nici înaintea tribunalelor, nici în pragul temnițelor d-voastre, și vă asigur că în contra acestui sistem politic de asuprire și nimicire vom protesta și din fundul temniței, mai ales de acolo, căci nicăiri ca în temniță și nimeni ca cel cu lanțurile pe mîni și picioare nu poate să dorească mai tare libertatea, să se umplă de curagiu și bărbăție pentru a lupta ca adevărul să triumfe, nimeni ca cel apăsă nu se însufă mai mult de dorul și iubirea națională.

(Tîlmăciure.)

'Mi-se ăicea să nu fac politică în apărarea mea. Dar' oare acusa nu este dela început și până la sfîrșit politică? Am fost și sînt silit să fac și eu acele excursiuni istorice, ca punend iocana trecutului alături cu ceea a prezentului, să reese luminos inferioritatea stării ce ne apasă.

Revin la acasă. Declar cu toată convingerea patriotului împăcat cu conșiența, că pe nedrept sînt acusat. Voi înfrînge însă întreaga aculare.

Ce cuprinde hîrtia incriminată?

Ea se referă la Memorand, și ca să puteți înțelege întreaga afacere, trebuie să vă spun ce cuprinde acest Memorand. Dacă voi reuși să vă fac cunoscut dreptele noastre dorințe aici formulate, dacă aji vedd în serviciul căror idei m'am pus, dacă v'as pute apropia convingerile ce noi le avem cu privire la idealul nostru național, o, desigur că în naționalistul care vi-se înfățișează de acusator ca agitator antipatriotic, n'ați vedd decăt un bărbat al națiunii sale, un patriot care vrea mărirea patriei. Aji da atunci un verdict de achitare.

(Tîlmăciure.)

Președintele: Invit pe acusat să lase cestia Memorandului.

Dr. V. Lucaciu: Deduc, din această invitare a domnului president, că domnii jurați cunosc Memorandul, ceea-ce în cazul de față e neapărat trebuincios, deoarece procurorul de acolo a pornit. Eu aci voi aminti de el numai într'atîta, intrucât se impune cu rigoare.

Am să declar mai înainte de toate, că noi am lucrat întotdeauna pe față și în marginile legii. Memorandul nu poate fi deci privit nici el ca o lucrare antipatriotică. El a fost înaintat Monarhului și nu cuprinde agitare la ură în contra naționalităților, ci este un protest în contra actualului sistem de guvernare.

Cînd noi plătim tribut și vîrsăm sîngele pentru țeară în aceeași măsură ca orice naționalitate, cînd prin muncă, pe soare și ninsoare căutăm să ne susținem și să înmulțim bogăția națională a statului, cum vine procurorul să ne tracteze astfel. Crede, că vorbind cu dispreț despre noi, că acusându-ne ne va demoraliza, ne va întimida și ne va face astfel accesibili pentru idea de stat maghiar și că ne va slăbi în simțul nostru național? Se înșală. Pe lege basaiți și de intenții patriotice curate inspirați, în nici o acțiune a noastră frica nu are să ne însoțească.

(Tîlmăciure.)

Mirarea noastră în fața tendențelor Maghiarilor de a înăbuși în celealte naționalități simțul de libertate este cu atît mai mare, cu cît istoria maghiară are atâtea pagine triste despre luptele pentru libertate.

Însuși Pulszky a zis că forma actuală a statului este rezultat al conspirațiunilor. Va să dică luptătorii d-voastre naționali au luptat și în acuns, ba v'aji făcut tovarăși cu state străine, dușmane monarhiei. Astfel oare nu Bercsenyi a fost trimis și a stat doi ani la curtea rusească numai pentru a-i câștiga pentru revoluția ungurescă și în contra stăpînirii pe care o declaraserăți străină. Dar' Klapka cu soții sei n'a conspirat și el în Italia, pe cînd Românii noștri își vîrsau sîngele pentru Tron.

Și aji luptat d-voastră atunci contra asupritorilor pentru-ca aji înșiv să deveniți tirani, și-am vîrsat oare noi sîngele pentru patrie, ca să nu fim liberi, ci tratați ca supuși și sclavii? Oare asta e menit să fie rezultatul acelor lupte: să stați ca curte cu ju-

rați și să mă judecați, pentru-că am făcut lucruri, pe care dacă aș fi dintre ai d-voastre de sigur nu m'ați fi dat în judecată. Trist lucru. Pentru mine cu atât mai trist, cu cât omorîți un ideal.

Ce, v'edificați contra unei lupte drepte, fâțîșe? Var plăce mai bine să conspirăm și noi. Nu vedeți cum străinii stau la pîndă, cu scara răzîmată de zidul cetății, gata a sări îndată-ce încierarea internă ar ușura asaltul.

Ear' sistemul actual dă dușmanilor statului motiv de a crede că ar pute să găsească aici prieteni; eată de ce acest sistem este fatal Ungariei. Din bună vreme v'etoarceți, calea pe care ați apucat nu duce la bun sfîrșit.

(Tălmăcire.)

De unde atîta pornire fatală?

Ungaria a ajuns față cu noi întocmai ca doctorul cu bolnavul, cărui îi dîce: Scoală-te și mișcă, nu ești bolnav. Aceasta însă nu poate, căci durerile îl leagă greu de pat. Așa și deținătorii actuali ai puterii statului în cazul de față dl procuror, spune că n'avem cauze a ne plînge, a ne simți rău, ci numai ideile noastre separatiste și alte gogorîne ne fac să ne credem împilați în această patrie. În cazul de față pacientul nu este un rob legat de pat, ci o ființă conștientă de sine, care scie pînă cînd și cît se suferă. Și cine ia responsabilitatea vremii ce poate urma, cînd morbosul va rupe patul și lanțurile cu care este legat?.. Și cine, în veacul acesta, va tăgădui că tendințele unui popor spre libertate sînt justificate, că popoarele au dreptul ca ele singure să-și croiască viitorul?

Așa fiind, jos begemonia, jos cu stăpînirea ce tînde a nimici. Dacă Ungurii voesc libertate și independență națională, Românii de ce n'ar voi și ei libertatea și independența lor?

E timpul! ca să lucrăm și noi pentru acest ideal.

Ungurii demult nutresc tendințe de independență completă. Însuși Jókai a dîs la 1884, înaintea alegătorilor sei din Casovia, că toți Maghiarii doresc independența națională, guvernamentalii întocmai ca și Kossuth-istii! Deosebirea numai că cei dintîi nu-și nerăbdători, nu se precipită, ci așteaptă timpul potrivit. Și acest timp îl găsește dl Jókai, pe cînd le va succeda Maghiarilor a asimila toate națiunile conlocuitoare. Da, dar' cînd e vorba de independența națională a Ungariei, avem și noi cuvîntul nostru de dîs. Doar' nu sîntem numai umplătura în acest stat, numai cantitate neglijabilă, ci un popor cărui i-se cuvine un rol în stat.

Dacă e deci să se facă dreptate și egalitate, pe partidele politice și pe toți bărbaii politici maghiari care proclamă fără incunșur necesitatea independenței Ungariei să-i dea procurorul în judecată, ear' nu pe noi, care sîntem interpreții fideli ai sentimentelor unor cetățeni credincioși. Și se știe, că cine lovește în noi, conducătorii poporului, cine pe noi ne insultă și ne vatămă, lovește și vatămă întreg poporul românesc.

(Tălmăcire.)

Distinctivele națiunii române o fac vrednică de societatea popoarelor celor alese. Tocmai de aceea nise pare un crivăț, cetînd scrierile foilor maghiare: mă înfior de atîtea calumnii ce băjbăie în ele. Și totuși nu se află procuror care să le tragă la răspundere.

Presa maghiară spune, că statul acesta ori va fi național maghiar ori nu va fi. Proclamă deci pe față stîrpirea noastră, după-cum e vedit, că ea caută a ne înstrăina de patrie și Tron. De patrie crede a ne înstrăina facînd pe Maghiari să calce legile care-s alcătuite și pentru ocrotirea noastră, ear' de Tron facînd sgomot și bucurându-se ostentativ că Împăratul n'a primit delegația românească. Lealitatea noastră stă însă neclintită, virtuțile noastre nu au slăbit cu toate acestea. Dar' politica aceasta nu-și va ajunge scopurile sale. Pentru-că vîi nu vom ceda și așa statul acesta nu o să fie nici-odată național maghiar. Vom iubi patria noastră și atunci, cînd se va adevăra consecuența alternativă groaznică ce i-o pune publicistica maghiară, că statul sau va fi național maghiar sau se va șterge de pe fața pămîntului, și nu le va succeda nici să ne înstrăineze de cătră înaltul Tron, nici să facă aici stat național maghiar!

Domnilor jurați! Conte Szapáry a dîs într'un discurs al seu, că Coroana poate fi informată pe două căi despre cele-ce se petrec în monarhie: pe cale oficioasă și prin organe particulare. D-Voastră deasemeni sînteți informați în aceste două chipuri: oficios prin procuror și pe cale particulară de prin gazete informată despre mine și lucrurile românești. Și una și altă cale e res. De v'reți să judecați drept, primiți informații dela un om, care numai pentru viitorul și libertățile naționale luptă.

(Tălmăcire, — care s'a făcut earăși defectuos.)

Domnul procuror ca să poată băga zi-zanie între Români și Unguri, ca să poată predispuce pe cestia din urmă în contra noastră, dîce că sînt între noi oameni, care nu consimțesc cu principiile actualilor conducători ai Românilor. Durere, sînt și de acestia, e adevărat. Nu e nevoie însă ca să arăt cum se produc astfel de oameni, vreau să vă amintesc numai, că ați avut și d-voastră de luptat în contra astorfel de oameni ai d-voastre. Ear' cît despre ai noștri, ei sînt, foarte puțini, disprețuiți și făcuți de oară pe cum merită înaintea poporului românesc, pe cum s'a adevărit chiar în zilele acestora mai recente, cînd simbriașii guvernului maghiar, sateliții perfiți ai șovinismului au voit să ne spargă rîndurile naționale, voină a mîngi chiar caracterul meu nepătat, cu propriile lor infamii.

Mă acuză apoi dl procuror că sînt agitator. Da, sînt agitator și mă fălesc de acest nume, pentru-că da, agit! nu în contra patriei însă, ci în contra sistemului actual susținut de dl procuror, sistem cu atît mai de combătut, cu cît el ne învîrjbește și cu cît ar fi de dorit ca popoarele din patrie să trăiască în bună pace.

Și apoi dacă eu agit combătînd un sistem de guvernament pe care îl combatte partide întregi politice maghiare, apoi agit și Dobriținul întreg, căci la alegeri și Dobriținenii au luptat în contra actualului sistem de guvernament.

Este cu atît mai neîntemeiată acuza-ea ce i-mi-se aduce că am agit la ură în contra vreunei naționalități, cu cît nicăiri în convocarea mea nu se găsește cuvîntul „națiune” ori „naționalitate”, ci am vorbit numai de sistem de guvernare.

Ei bine, cînd în așa chip se pun la cale procesele în contra noastră, apoi ne convingem tot mai tare, că nu mai e de dus cu stăpînirea ungurească!

(Tălmăcire.)

Dl procuror a mai avut apoi o idee nenorocită care e o rușine pentru veacul nostru: să enunțe că amăgitorii popoarelor (preoții) au inventat cestiunea naționalităților. Parcă popoarele ar fi cine scie cît de mulțumite, și numai noi i'am răscoli sentimentul de nemulțumire și luptă. A afirma așa ceva înseamnă a nu cunoaște deloc popoarele din statul Stului Stefan, ori a fi răutacios grozav: a spune lucrurile pe dos numai pentru a ponegi o clasă de oameni, și încă pe aleșii unui popor. Răutatea culminează mai ales în faptul, că procurorul ne numește amăgitori ai poporului pe noi preoții și pe toți cărturarii, care și în noaptea duc lupta grea pentru interesele națiunii.

Dar' dl procuror calumniază prin aceasta o ceată de oameni venerabili!

Și ce ați dîce d-voastră, dacă cineva ar vorbi despre Széchényi, Weisselényi, Kossuth și alții ca despre nise amăgitori ai poporului maghiar, cînd în suferele d-voastre păstrați un suvenir atît de sfînt acestor luptători.

Dl procuror a batjocorit în chip neiertat pe întregul popor român, prezentându-l ca incult, dîcînd că „poporul român incult merge orbiș după preoți”. Parcă țeranii noștri ar fi nise masse inconștii, pe care să le duci cum îți place, parcă ei nu ar scie cine le voesc binele și de cine să se ferească. Ba dl procuror intră în biserica românească, afirmînd că preoții noștri predică ură dela altar. Și spune aceasta fără a aduce măcar cel mai slab motiv.

Trist, cînd un procuror-suprem aleargă la asemenea apucături.

Dar' se presupunem, că în adevăr ar fi ceva-ceva ce apropie adevărul, că preoții noștri predică naționalism dela înălțimea altarului. Oare aceasta ar însemna că agit în contra patriei, că agit la ură în contra naționalităților?

Preoții maghiari, și îndeosebi cei reformați, ce au făcut ei oare, nu au predicat și ei de pe amvon naționalism? Chiar în biserica reformată de aici ce s'a întîmplat oare?

Ei, dacă preoților maghiari li-a fost permis, dacă în biserica maghiară de aici s'a proclamat independența, de ce oare nouă, preoților români să nu ne fie permis a susține focul vestal, focul nobil și divin al iubirii de neam și de libertăți.

De sigur că nici chemarea noastră, a patrioților români, nu poate fi alta, decît să propoveduim sîntele învîtăminte ale libertății.

Eată de ce stau liniștit în fața d-voastre, eată de ce cred și sînt convins tare, că o datorie am îndeplinit cînd am sîvîrșit fapta, pentru care dl procuror m'a adus înaintea d-voastră.

Un singur lucru mă surprinde de altfel în întreaga vorbire a d-sale: cum după insultele ce a adresat națiunii române, terminînd nu v'a propus să trimită felicitări bașibozucilor dela Turda, Șimleu și Arad, acestor eroi cu care v'ed că se identifică națiunea maghiară, dîndu-mă în judecată pen-

tru-că m'am ridicat și am condamnat faptele lor mîrșave.

În adevăr, o injustiție mai mare nici că se poate, decît ca pe noi, care punem stavilă unor porniri rușinoase, desastroase pentru un stat, să fim dați în judecată, ear' cei care în mieș de noapte dau asalt caselor cetățenilor leali, se plimbă în toată libertatea, ba sînt priviți ca nise brave.

Eată de ce sper, dl'or jurați, că v'eți respinge cererea dlui procuror.

V'eți astupa astfel groapa ce domnul procuror a săpat o între mine și d-voastră, între Români și Maghiari. V'eți astupa-o cu lozele bunele înțelegeri, cu ramurile dreptății, ca pacea mult dorită să se poată înstăpîni peste popoarele învîrjbite din patrie, ca astfel să se desmîntă odată că puterea publică din Ungaria ocrotește elementele turbulente, ear' pe cetățenii cu credință cătră Tron și patrie îi ia la goană.

Ear' dacă nu, apoi de sigur că nu eu port responsabilitatea pentru vrajba, amarul și ura ce din și în și, din pas în pas se măresce și amenință cu desastru patria noastră comună.

Să fiți cu luare aminte!

Nu v'er nici grație, nici îndulgență. Dar' v'er, că dacă v'oți să v'arătați vrednici de cei cărora li-ați ridicat monument în grădina publică a d-voastre, dacă v'oți să dați măcar un mic semn de nepreocupare și iubire de adevăr, dacă v'oți să arătați că iubiți libertatea, să achitați pe un prigonit pentru dreptate, pe un acusat care n'are alt păcat, decît că își iubesc națiunea, adoară libertatea și uresc sclăvia!

(Terminînd astfel discursul seu, strigăte de „Să trăiască” au răsunat în sală. Președintele a sunat clopoțelul ca să facă liniște, mai ales că Ungurii demonstrau enorm în contra domnului Lucaci. Ședința a trebuit să fie suspendată. Românii toți au felicitat și îmbrățișat pe acusat pentru energia sa cuvîntare. Expunerea, felul cum a fost rostită, avîntul cu care acusatul i-gia terminat cuvîntarea, a răpit pe Români, a făcut chiar pe încarnații dîristi maghiari să recunoască frumșeta limbii noastre și talentul oratoric al acusatului.)

Ministerul cel nou.

După-cum ne-a înșejîntat aseră telegraful, crisa ministerială din Budapesta ar fi terminată. Noul om providențial al Maghiarilor, Șvabul Wekerle a isbutit să formeze o listă ministerială, care mîne va fi prezentată Maiestății Sale Monarhului, ear' Lunia viitoare noul cabinet se va prezenta în parlament.

Să presupunem că acest arangiamment este definitiv. Dar' cu toate acestea trebuie să ne întrebăm, oare printr'insul s'a lămurit situația, care este încurcată mai demult ca dela demisionarea contelui Szapáry încoace? Spre a pute răspunde la această întrebare, trebuie să ne dăm seama, ce s'a schimbat și ce a rămas la cele vechi în urma sîvîrșitei schimbări de guvern.

O schimbare vedită s'a întîmplat la tot cazul.

Contele Szapáry s'a dus, după toată probabilitatea, ca să nu mai vină pînă e lumea și pămîntul. Ear' în locul lui s'a ridicat ca șef al guvernului fostul ministru de finanțe Dr. Alexandru Wekerle. El va fi prin urmare în viitor și șeful partidului guvernamental poreclit liberal și conducătorul parlamentului unguresc.

Alta este însă întrebarea, că destoinic va fi de această dificilă misiune. Toate fracțiunile politice maghiare îl laudă pe Wekerle, care deși tîner încă, s'a dovedit a fi o capacitate financiară, precum și om activ și spornic la lucru. Dar' atîta cu greu va fi de ajuns. Calitățile de căpetenie necesare unui șef de guvern și unui conducător parlamentar îi lipsesc cu desăvîrșire: experiența politică și autoritatea, atît înaintea partidului propriu, cît și înaintea opozițiilor. Dr. Wekerle este fiul unui străin și i-gia făcut cariera uimitor de repede, dar' nu ca om politic, ci ca om de specialitate într'ale finanțelor, ca funcționar, secretar de stat și în urmă ca ministru de resort. Cine se crează, că un asemenea om, fie ori-cît de talentat, va pute să se impună fudulilor aristocrați și gentry-lor infumurați, din care este compusă legislația maghiară?

Așadar' nu începe discuție, că în vederea calităților sale politice acest Neamț maghiarizat nici-decum nu s'ar fi putut ridica la înalta poziție ce i-a concredut Maiestatea Sa. Pe ce baze s'a ridicat așadar? Două lucruri sînt cu putință, din care sau unul, sau celalalt,

sau în fine amîndouă vor fi fost hotărîtoare. Unul este, că Wekerle a fost inițiatorul regulării valutei, care este în eurgere și ar pute suferi perturbări mari și păgubitoare pentru interesele monarhiei întregi, dacă dînsul ar fi înlocuit cu altcineva, care nu întrunesc nici calitățile lui de financiar, nici nu cunoaște planurile și detaliile operațiunii. Resonul de stat cerea prin urmare, ca Wekerle să rămână deocamdată și să-și termine lucrarea. Dar' fiindcă într'un minister nou, cu program poate cu desăvîrșire diferit de al celui expirat, Wekerle nu ar fi avut loc, s'a impus, ca el să primească sarcina de a forma noul cabinet. Așa stînd lucrurile am avé a face cu un guvern de perplexitate, a cărui vicia se poate prevedea că va dura numai pînă se va termina regularea valutei.

Posibil este însă, că Wekerle a ajuns la guvern și în urma altei ordini de idei. După-ce partidul guvernamental posedă încă majoritatea parlamentară, dar' nu posedă un conducător recunoscut de toți și cu destulă autoritate, ca să poată forma un guvern trainic și să poată continua lucrarea parlamentară fie și numai păstrînd aparențele unui curs normal, nu a rămas alta, decît a pune în fruntea guvernului un om cît se poate de indiferent politicesc, pentru a evita alte sgudui mai grave și pentru a duce înainte mîcar afacerile qîlnice ale guvernării.

Acestea vor fi fost cuvintele hotărîtoare la locul mai înalt, și din acest punct de vedere este cu putință ca noul ministru-preșident să fie persoana cea mai potrivită în situația de astăzi.

Însă în viața publică maghiară joacă un mare rol lucrurile, care se desfășură după culise, în cluburile partidelor și în conciliabulele diferitelor grupuri de intimi. Întrucît jocul de după culisele partidului guvernamental a transpirat în public, lumea scie să spună, că retragerea lui Szapáry, dar' și mai mult venirea lui Wekerle, sînt opera stăruințelor ascunse ale grupului, care de mai înainte este cunoscut sub numele de clica lui Tisza. Această coterie ambițioasă, lacomă și pofitoare de putere, a fost nemulțumită sub toată durata guvernului Szapáry, care probabil nu i-a făcut parte destul de mare din sacul cu grăunțele. Interesul ei era deci, ca Szapáry să cadă, ceea-ce s'a și întîmplat, după-ce a intrigat mai bine de doi ani și jumătate contra lui. Dar' fiindcă de revenirea lui Coloman Tisza la putere nu putea fi vorba după cele întîmplate la 1890, el și credincioșii lui au purtat de grije, ca să vină în fruntea guvernului un astfel de om, care să fie elicei mai pe voe, și neavînd singur autoritatea și dibăcia recerută, să se supună inspirațiunilor lui Coloman Tisza, care astfel va deveni cară conducătorul, deși nu în calitate oficială.

În chipul acesta am avé a face cu un minister Tisza, fără Tisza, sau numit Wekerle, cum se exprimă organul ceh, citat la alt loc al foi noastre.

La această concluziune duc și scrierile foarte probabile ale foilor din Budapesta, că tîsaiștii au stăruit foarte mult asupra lui Wekerle, ca să primească în cabinet oameni de ai lor. Era vorba, ca Ștefan Tisza să primească portofoliul internelor, ceea-ce s'a lăsat deocamdată în suspens, dar' L. Tisza, precum ni-s'a telegrafat, este deja designat de ministru pe lîngă Maiestatea Sa. Se dîce mai departe, că Wekerle numai cu mare greu a putut susține pe Szilágyi contra tîsaiștilor, care cu tot prețul au voit să-l sacrifice, nefîndu-le pe plac.

Așa stînd lucrurile, este mai mult ca sigur, că nici vorbă ca crisa să fie terminată prin numirea noului guvern. Din contră ea se complică tot mai tare. Căci tot mai mult ese la iveală discordia și descompunerea ce există în partidul liberal, ear' că opozițiile nu se vor purta mai blînd ca față cu Szapáry față cu un guvern, în care Tisza cu ai sei ear' sînt mari și tari, se poate prevedea dela capul locului. Mai adăugăm lupta ce clericali o pun în perspectivă, îndată-ce guvernul va începe acțiunile sale „liberale” în politica bisericăscă, pentru-că după toate acestea se ne așteptăm la sigur, că guvernul Wekerle nici nu va face vre-o ispravă, nici nu va trăi mai mult, sau fie și numai cît a trăit cabinetul Szapáry.

Am făcut această analiză a situației din punct de vedere curat maghiar,

Căci în realitate numai pe Maghiari îi și privește. Nouă nemaghiarilor, și în special Românilor, ne este cu desăvîrșire indiferent prin ce fase va mai trece crisa pînă la soluțiunea definitivă. În liniște îi primim venind și ducîndu-se și unii și alții. Dar' sfîrșitul tot acela are să fie, că după-ce trebile se vor fi înfundat rău de tot, se va face apel la adevărata țeară, care prin reprezentanții ei adevărați va lămuri situația, așa cum este bine, logic, drept și în conformitate cu interesele ei adevărate.

CRISA.

„Politik” primesc din Viena următoarea corespondență:

Crisa ungurească s'a terminat deocamdată, Dr. Alexandru Wekerle a fost însărcinat cu formarea cabinetului. Aici se crede că va isbuti și toți ministrii de pînă, acum se vor învoi a servi sub el. Un bărbat care cunoaște raporturile ungare și a jucat de repetite-ori un anumit rol după culise în cestiuni unguresci, i-mi-a dîs: „D-voastră ați avut în Austria odată un minister Lasser, care din complesanță a fost numit Auersperg. Noi în Ungaria vom avé acum un minister Tisza nr. 2., care din complesanță se va numi Wekerle. Și aceasta este partea îngrijitoare a formării cabinetului. Dr. Wekerle, care este un funcționar parvenit și nu este Maghiar, nu aparține nici unei familii de magnăți, ba nici măcar de gentry, Dr. Wekerle se poate susține numai dacă se pune sub patronanța lui Coloman Tisza. Între sau nu între Ștefan Tisza în cabinet, aceasta nu împoartă, clica lui Tisza ajunge ear' la putere și influență, și aceasta este o mare nenorocire pentru Ungaria. O mîngiere aflăm în aceea, că aici se crede, că noul minister nu se va susține lungă vreme, ci este destinat a forma numai tranziția la o combinație cu Kállay sau cu contele Khuen-Hedervary.

Încît privește cestiunea căsătoriei civile, aceasta se va proroğa ad graecas calendas printr'o declarație teoretică a noului minister. Ministerul va pune în perspectivă introducerea căsătoriei civile — după realizarea reformei administrative. Prin aceasta nu se încălzește și nu se răcesce nimenea.

Lui „Pester Lloyd” i-se telegrafează din Viena, că între persoanele înscrise alaltăieri la audiența la Maiestatea Sa a fost și comitelesuprem al comitatului Eisenburg Coloman Radó, care precum se știe încă figurează între candidații portofoliului de interne.

Organul papal „Moniteur de Rome” se ocupă într'un prim-articol cu crisa ministerială din Ungaria. Între altele scrie:

Ungaria joacă un joc riscat. Dacă voesc lupta religioasă, Ungaria va afla biserică la parapet. Arma bisericii este dogma, contra căreia înzadar se vor isbi liberalii. Dacă guvernul unguresc va trece Rabisonul, va avé singur să-și ascrie urmările.

CRONICĂ

Maiestatea Sa Împărateasă, după-cum anunță „Neues Wiener Tagblatt”, va face dela Corfu, unde va pleca în curînd, o călătorie în Sud, probabil la India-de-Ost. M. S. se va reîntoarce în Europa numai la primăvara viitoare.

Numiri. Maiestatea Sa Monarhul a numit pe judei Bóla Mihályi, dela tribunalul din Deva, și Albert Sutaris, dela cel din Cluj, judei la tabla regoasă din Cluj.

Învitare. P. t. membri din comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului” sînt poțiti la ședința comitetului, ce se va ține Joi în 5/17 Noiembrie a. e. la 6 oare seara în localul „Asociațiunii transilvane”.

Constituirea societății de lectură a teologilor și pedagogilor din Caransebeș. Societatea de lectură „Ioan Popasu” a jîmîi studioase dela institutul pedagogico-teologic din Caransebeș, în adunarea generală ținută în 25 și 26 O tomvrie a. e., s'a constituit în următorul mod: Președinte: Dr. Petru Barbu, profesor de teologie; vice-președinte: George Dragomir, teolog curs. III.; notar I.: Ioan Lăpăduș, teolog curs. III.; notar II.: Procopie Simian, pedagog curs. III.; bibliotecar: Emil Georgiu, teolog curs. II.; cassar: Ioan Stroca, teolog curs. II.; controlor: N. Lăța, pedagog curs. III.; vice bibliotecar: Ioan Izvernicean, ped. curs. II.; Membri în comitet: Nicolae Balmez și Ilie Pepa, teologi curs. III.; Alex. Popovici și Augustin Aldan, teologi curs. II.; Nicolae Bihoi și Valeriu Oprean, teologi curs. I.; Ioan Muntean, pedagog curs. III.; Petru Tatu, pedagog curs. II. și Nicolae Chelnicean, pedagog curs. I.

Nr. 3672—1892.

[5998] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **notar cercual** devenit vacant în comunele mici **Nucet și Cornățel**, cu sediul în Cornățel, se scrie concurs cu aceea observare, că competenții au să-și înainteze cererile scrise cu mâna lor proprie și instruite în sensul § 6 al art. de lege I. din 1883 până la 30 Noemvrie a. e. la subscrisul.

Emolumentele:

1. Salar anual 400 fl. v. a.
2. Cuartir liber.
3. Taxele stabilite prin statut pentru lucrările private.

Nochrich, 13 Noemvrie 1892.

Walbaum,
pretor-suprem.

Nr. 7157/1892.

[5938] 3—3

föszlgb.

Licitațiune.

La 3 Decemvrie 1892 10 oare a. m. se va arênda moara de măcinat din comuna **Sebeșul-de-sus** prin licitațiune ce se va ține în cancelaria comunală din această comună, pe timp dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Decemvrie 1895. Prețul strigării e de 600 fl. v. a. vadiu 10%.

Informațiuni mai deaproape se pot lua în oficiul comunal din **Sebeșul-de-sus**.
Sibiiu, 7 Noemvrie 1892.

Pretorul-suprem comitatens:

Fabritius.

În editura „Institutului tipografic” a apărut și se află de vânzare

Prăsirea pomilor

de
D. COMȘA,
membru în comitetul central al „Reuniunii române agricole”.

Prețul unui exemplar 12 cr.

„The Gresham”

Societate de asigurare pe viață în Londra.

Filială pentru Austria: Viena, I. Gisellastrasse 1. în casa societății.

Filială pentru Ungaria: Budapest, Ferencz-József 5 és 6 szám. în casa societății.

Activele societății la 30 Iunie 1891 frc. 117,550.797.—
Venite anuale de premii și interese la 30 Iunie 1891 „ 20,725.259.—
Solviri pentru contracte de asigurare și de rente și pentru răsucumpărări etc. dela fundarea societății (1848) „ 249,311.449.—
În ultimul period de gestiune s'au însinuat la societate pentru „ 61,372.000.—
oferte nouă, prin care suma totală a ofertelor însinuate dela fundarea societății se urcă la . . . 1,728,184.555.—
Prospecte și tarife, pe baza cărora societatea extradă polițe, precum și formulare de declarațiuni se dau gratuit prin domnii agenți din toate orașele mai mari, precum și prin

Agentura generală pentru Transilvania din Cluj.

[1266] 88—52

„ARDELEANA”

institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

AVIS.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA”, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața-mare nr. 2 și 4 în casele proprii, primesce

depuneri spre fructificare

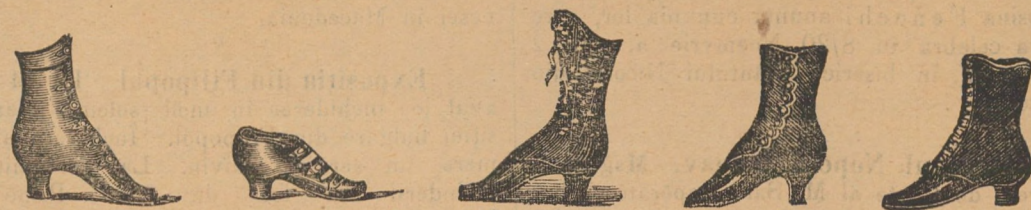
sub următoarele condițiuni:

- a) depuneri făcute la a căror ridicare nu se recere abdicere cu 5%;
- b) depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor cu 5 1/2% și
- c) depuneri făcute pe timp mai îndelungat de către biserici, școli, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere cu 6%.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efectui și prin postă.
Orăștie, la 1 Noemvrie 1892.

Direcțiunea.

[5784] 6—

A se lua la binevoitoare cunoștință!

Subscrisul își ia voe a face onoratului public respectuoasa arătare, că

Depositul seu de încălțăminte

pentru toamnă și iarnă e complet asortat și se compută prețurile cele mai ieftine. În acela se pot capeta:

- Stiflete de pele pentru dame, cu gumă,** dela fl. 3—7.50;
„ „ „ „ „ **bumbi și șinor,** dela fl. 4—9.50;
„ „ **postav** „ „ **gumă** dela fl. 3.50—7.50
„ „ **mătasă** „ „ „ dela fl. 3.50—4.50

Papuci comodi de pele, de postav și de păslă pentru dame dela fl. 1.20—3.50;

Papuci femeiesci de galanterie pentru tinerime ca: **papuci de joc** și de **miresă,** de pele de căprioară, de lac, de satin alb, de atlas în toate colorile.

Cisme de iuft pentru domni dela fl. 10—14;

- „ **palmaston** „ „ înalte, tivite cu pele, dela fl. 6—9;
„ **halina** „ „ până peste genunchi, ptru vênat și călătorie;
„ **de postav** „ „ de toată înălțimea și mărimea, cu tivitură de pele, dela fl. 4.50—7.50;

Stiflete de pele pentru bărbați, cu gumă, dela fl. 4—8;

Păpuci de munte „ „ dela fl. 7—8.50;

Stiflete de pele pentru fete, de toată înălțimea, cu gumă și bumbi, foarte la preț;

Păpuci de copii executați în toată formă;

Cisme cu răsfrântură pentru băieți dela fl. 3—5,

și încă multe alte articole ce nu sunt indicate aici se află în deposit, precum și **galoși** frumoși și practici pentru dame, domni, fete și copii, și **tălpi de gumă** pentru pantofari.

Marfa a fost deja de multe-ori recunoscută de bună, e furnisată de cei mai buni fabricanți, și fiecare mușteriu se poate adresa cu încredere către subscrisa firmă, unde negreșit va fi servit bine și real.

Cu tot respectul

[5528] 7—10

M. Bachholzky,

Sibiiu, strada Cîsnădiei nr. 24.

Tot aci se primesc și două fete de boltă.

Banca generală de asigurare „TRANSILVANIA”

ÎN SIBIIU,

fundată în anul 1868

[1480] 11

asigurează prelungă condițiunile cele mai favorabile:

- a) în contra pericolului de foc și exploziune clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobilii etc.
- b) pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri pe casul morții și pentru termuri fixate, de zestre și de rente.

Dela fundarea institutului se plătiră:

Despăgubiri pentru daune cauzate prin foc	Sume asigurate pe viață
în a. 1869—1888 fl. 724,007.36	în a. 1869—1888 fl. 557,728.81
în a. 1889 „ 29,899.71	în a. 1889 „ 46,966.61
în a. 1880 „ 59,643.77	în a. 1880 „ 44,195.08
în a. 1891 „ 51,752.38	în a. 1891 „ 48,316.91
Suma fl. 865,303.22	Suma fl. 697,207.41

1,562.510 fl. 63 cr.

Conform bilanțului pentru 1891 fondurile de rezervă și garanție se urcă la

670.936 fl. 74 cr.**Prospecte și formulare se dau gratis.**

Deslășiri se dau și oferte de asigurări se primesc prin Direcțiune în Sibiiu, (Strada Cîsnădiei Nr. 5, casa proprie), sau prin Agenturile generale și principale în Brașov (H. Hermann), Cluj și Arad, precum și prin Agenturile speciale în locurile mai însemnate.

La „Institutul Tipografic” în Sibiiu se află următoarele tablouri de vânzare:

Deputațiunea română la Viena.

Prețul 1 fl. 50 cr.

Vandalismul din Turda,

6 fotografii, care reprezintă după natură casele dlui Dr. Rațiu după devastarea lor.

Prețul fiecărei fotografii 1 fl.

Institutul tipografic în Sibiiu.

Strada Măcelarilor Nr. 21.

Biblioteca populară a „TRIBUNEI”.

1. **Pădureanca.** Novela de Ioan Slavici, 12 coale tip., broș., elegant. Un exemplar cu prețul redus dela 40 cr. sau 1 leu la 30 cr. sau 60 bani.
2. **Fata Stolerului** de Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
3. **Ce n'a fost și nu va fi.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
4. **Pipăruș Petru.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
5. **Păcală și tândală.** Anecdota de Silvestru Moldovan. Prețul unui exemplar 3 cr. sau 6 bani.
6. **Jucării și jocuri de copii.** De P. Ispirescu, culegător-tipograf. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
7. **Teiu legănat.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
8. **Colăcărutul.** Obiceiurile țăranilor români la nuntă, de Benedict Viciu. Un exemplar 16 cr. sau 32 bani.
9. **Fiica a nouă mame.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 14 cr. sau 28 bani.
10. **Povestea lui Ignat.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 3 cr. sau 6 bani.
11. **Sfântul Nicolae.** De Matilda Cugler-Poni. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
12. **Îndărănicul.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
13. **Blăstem de mamă.** Legendă populară din giurul Năsăudului. De George Coșbuc. Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
14. **Bunica** de Bojena Němcová, tradusă din limba boemă de Prof. Dr. Urban Iarník. Un exemplar cu prețul redus dela 1 fl. sau 3 lei la 60 cr. sau 1 leu 20 bani.
15. **Vlad și Catrina.** Poveste de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
16. **Din bătrâni.** Ghicitori, întrebări și răspunsuri, frământări de limbă, adunate de Gr. Sima al lui Ión. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
17. **Pe pământul Turcului** de George Coșbuc. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
18. **Căldărușa cu trei picioare.** Poveste franțuzească de Eleonora Tănăsescu, după A. Genevray. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
19. **Cenușotca.** Poveste de I. T. Mera. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
20. **Un pețitor îndărătnic.** Novela de Björnsterne Björnson. (1856). Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
21. **Prietenul meu Vântură-Țeară.** Din novelele californiene ale lui Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
22. **Scăpăratoarea.** Din povestile lui Andersen. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
23. **Fata Craiului din cetini.** De George Coșbuc. Un exemplar 4 cr. sau 8 bani.
24. **Strigoaica.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 20 cr. sau 40 bani.
25. **Draga mamei.** Baladă de George Coșbuc. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
26. **Taina unei vieți.** De Björnsterne Björnson. (1869). Un exemplar 6 cr. sau 12 bani.
27. **Vecinii.** Din fantasiile lui Nicolae Gogol. Un exemplar 30 cr. sau 60 bani.
28. **Păcală în satul lui.** Poveste de Ioan Slavici. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
29. **Sgârșitul.** Comedie de Molière. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
30. **Lumea proștilor.** Poveste de Silvestru Moldovan. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
31. **Nusciul-împărat.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
32. **Dina-împărăteasă și peana ei aleasă.** Poveste din popor de „Mărgineanul”. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
33. **Fulger.** Poveste în versuri de George Coșbuc. Un exemplar 5 cr. sau 10 bani.
34. **Spice de aur.** Culese de dascălul Ioan P. Lazar. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
35. **Un idil în Roșeni.** Novela de Bret Harte. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
36. **Baba iadului.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.
37. **Prințesa fermecată.** Poveste în versuri de P. Dulfu. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
38. **Dina mărgărelelor.** Poveste în versuri de Ioan Moța. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
39. **Doi copii.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 10 cr. sau 20 bani.
40. **O partidă în patru.** De Antonio Ghislanzoni. Un exemplar 12 cr. sau 24 bani.
41. **Posacal bun de inimă.** Comedie în 3 acte de Carlo Goldoni. Tradusă de Domnișoarele Al. și Luc. I. Romanescu. Un exemplar 25 cr. sau 50 bani.
42. **Croitorul și cei trei feciori.** Poveste de Ioan Moța. Un exemplar 15 cr. sau 30 bani.
43. **Mica Fadetă.** De George Sand. Un exemplar 40 cr. sau 80 bani.
44. **Rusalin păcurarul.** Poveste de Nicolae Trimbiționiu. Un exemplar 22 cr. sau 44 bani.
45. **Roma invinsă.** Tragedie în 5 acte de Alexandru Parodi. Tradusă de I. L. Caragiali. Un exemplar 24 cr. sau 48 bani.
46. **Clara Milici.** Novela de I. Turghenev. Traducere din limba rusă de Enea Hodoș. Un exemplar 40 cr. sau 80 b.
47. **O sută de ani.** De Ioan Slavici. Un exemplar 8 cr. sau 16 bani.

Celor-ce cumpără un număr mai mare de exemplare, cu deosebire librarilor și preste tot vânzătorilor, se dă rabatul cuvenit.